ECLI:LV:AT:2021:0914.13350000119.7.L
Lieta Nr. 13350000119, SKK-456/2021
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2021.gada 14.septembrī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Ivars Bičkovičs, Sandra Kaija, Anita Poļakova,

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Daudznozaru specializētās prokuratūras prokurora Daiņa Krasta kasācijas protestu par Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 5.oktobra spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 8 gadiem un probācijas uzraudzību uz 3 gadiem.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņš neatļauti iegādājās, glabāja psihotropo vielu realizācijas nolūkā un neatļauti realizēja psihotropo vielu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās lielā apmērā.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmumu Rīgas rajona tiesas 2020.gada 5.oktobra spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmumu Daudznozaru specializētās prokuratūras prokurors D. Krasts iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā.
Savu lūgumu prokurors pamatojis ar šādiem argumentiem.
[4.1] Apelācijas instances tiesa nepamatoti konstatējusi Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas pārkāpumu, tādējādi pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.
Rīgas rajona tiesa 2020.gada 5.oktobra sprieduma aprakstošās daļas pirmajā rindkopā norādījusi: „ Krimināllietas iztiesāšanas gaitā prokurors, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 462.panta noteikumiem, nemainoties noziedzīga nodarījuma apstākļiem, grozīja /pers. A/ celto apsūdzību". Pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošās daļas pirmo rindkopu beidz ar punkta pieturzīmi, kas ir atdaloša pieturzīme, nevis ar kolu vai kādu saistītājvārdu. Turpmāk Rīgas rajona tiesas 2020.gada 5.oktobra sprieduma aprakstošajā daļā ir ievērotas Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmajā daļā noteiktās prasības – sniegts /pers. A/ pierādītā noziedzīgā nodarījuma apraksts, juridiskā kvalifikācija, tā izdarīšanas laiks, vieta, izdarīšanas veids, vainas forma, motīvs un nodarījuma sekas.
Rīgas apgabaltiesa lēmumā nepamatoti atsaukusies uz Augstākās tiesas 2010.gada 3.jūnija lēmumu lietā Nr. SKK-288/2010 (Nr. 11330052008) un 2015.gada 28.decembra lēmumu lietā Nr. SKK-721/2015 (Nr. 11904002012), jo šajās lietās pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošās daļas pirmais teikums no noziedzīga nodarījuma apraksta nav atdalīts ne gramatiski, ne saturiski, tādējādi šajās lietās pamatoti konstatēts Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas pārkāpums. Konkrētajā lietā pirmās instances tiesas spriedumā ir citi juridiskie apstākļi.
[4.2] Apelācijas instances tiesa konstatējusi pirmās instances tiesas pieļautu formālu pārkāpumu. Prokurors atsaucas uz Augstākās tiesas 2020.gada 30.oktobra lēmumā lietā Nr. SKK-59/2020 secināto, ka procesuāla rakstura kļūdas un to ietekme uz nolēmuma likumīgumu ir vērtējama saprātīgi, samērīgi un taisnīgi. Lai zemākas instances tiesas nolēmumu atzītu par nelikumīgu procesuāla pārkāpuma dēļ, jābūt pamatotām šaubām, ka gadījumā, ja procesuālā kārtība tiktu ievērota, tiktu pieņemts atšķirīgs nolēmums. Rīgas apgabaltiesas atziņa, ka pirmās instances tiesas spriedums atbilst attaisnojoša sprieduma formai, nav pamatota, un Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmā daļa, taisot Rīgas rajona tiesas 2020.gada 5.oktobra spriedumu, nav pārkāpta.

Motīvu daļa

[5] Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmums atstājams negrozīts, bet prokurora D. Krasta iesniegtais kasācijas protests noraidāms.
[5.1] Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Savukārt Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.
Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 518.pantam tiesas spriedums var būt attaisnojošs vai notiesājošs. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmo daļu notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīga nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas. Savukārt Kriminālprocesa likuma 525.panta pirmajā daļā noteikts, ka attaisnojoša sprieduma aprakstošajā daļā norāda apsūdzības būtību.

Apelācijas instances tiesa norādījusi, ka pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā konstatējusi, ka krimināllietas iztiesāšanas gaitā prokurors, atsaucoties uz Kriminālprocesa likuma 462.panta noteikumiem, nemainoties noziedzīga nodarījuma apstākļiem, grozījis /pers. A/ celto apsūdzību. Pirmās instances tiesa sprieduma aprakstošajā daļā citējusi grozīto apsūdzību, nevis norādījusi pierādītā Krimināllikuma 253.[1]panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma aprakstu.

Senāts atzīst par pamatotu apelācijas instances tiesas atzinumu, ka pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošā daļa neatbilst Kriminālprocesa likuma 527.panta pirmās daļas prasībām, jo tajā nav sniegts par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma apraksts.

[5.2] Prokurora iebildums par to, ka apelācijas instances tiesas konstatētais pirmās instances tiesas pieļautais pārkāpums ir formāls, nav pamatots. Augstākā tiesa jau agrāk vairākkārt norādījusi, ka notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā sniedz pierādītā noziedzīgā nodarījuma aprakstu un juridisko kvalifikāciju, minot tā izdarīšanas laiku, vietu, izdarīšanas veidu, apsūdzētā vainas formu, motīvus un šā nodarījuma sekas. Noziedzīgā nodarījuma apraksts ir notiesājoša sprieduma būtiska sastāvdaļa, kas atspoguļo tiesas atzinumu par to, kādu noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais ir izdarījis, līdz ar to notiesājošu spriedumu, kurā šis apraksts nav sniegts, nevar atzīt par tiesisku un pamatotu *(Augstākās tiesas 2014.gada 22.decembra lēmums lietā Nr. SKK-725/2014 (Nr. 11353027110), Augstākās tiesas 2018.gada 22.februāra lēmuma lietā Nr. SKK-41/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0206.11221135215.3.L)).*

[5.3] Senāts atzīst, ka konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes tam, vai pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošās daļas pirmā rindkopa atdalīta ar teikuma beigu pieturzīmi vai citu pieturzīmi, jo tas neietekmē pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošās daļas būtību. Senāts norāda, ka notiesājoša sprieduma aprakstošajā daļā norādāmi par pierādītu atzītā noziedzīgā nodarījuma faktiskie un juridiskie apstākļi, kurus konstatējusi pati tiesa, nevis prokurora grozītās apsūdzības būtība.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, tiesa

nolēma:

atstāt negrozītu Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 22.marta lēmumu, bet Daudznozaru specializētās prokuratūras prokurora Daiņa Krasta iesniegto kasācijas protestu noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

I.Bičkovičs S.Kaija A.Poļakova